

Notes per al documental *Regreso a Fortín Olmos* (projecció 21.12.2009, 13:30 h.)

La Forestal (The Forestal Land, Timber & Railways Company Limited)

Companyia amb capital europeu que explotà, a partir de 1872, dos milions d'hectàrees forestals de **quebratxo roig** (vegeu la il·lustració) a la regió del Chaco Austral (Argentina). La fusta s'emprava al ferrocarril. Mobilitzà milers de llenyataires (**hacheros**), que mantenia en pobles fundats per l'empresa i als quals pagava amb vals per als econòmats de la companyia fustera. Abans de desaparèixer en 1966, provocà una gran deforestació i reduí a la misèria les comunitats que havia promogut.

Arturo Paoli i altres Petits Germans

Arturo Paoli (n. 1912), sacerdot italià. En ocupar la Viceassistència de la Joventut d'Acció Catòlica (1949) gaudí del reconeixement del bisbe Giovan Battista Montini (després Pau VI). Anys després ingressà en una congregació religiosa, fundada pel monjo trapense Charles de Foucauld, els Petits Germans del Sagrat Cor. Amb altres monjos i amb un ajut econòmic del papa Montini marxa al Chaco d'Argentina i funda **una cooperativa al poble de Fortín Olmos**, on sobreviuen llenyataires en situació d'extrema pobresa. La cooperativa serveix de nucli a una experiència social que aviat s'enfronta al poder polític i econòmic. En 1969, Paoli marxa a Buenos Aires com superior llatinoamericà de la congregació, després a altres països americans, fins el seu retorn recent a Itàlia.

Ruben d'Urbano, Ana Maria, Ivan Bartolucci i altres cooperants

Paoli aconsegueix integrar en el seu projecte a Fortín Olmos a diversos cooperants, el metge Ruben d'Urbano i la seua dona, Ana Maria, el jove agrònom Ivan Bartolucci, etc. Aconsegueixen impulsar una experiència comunitària singular.

Hacheros nomás

En **1966**, els joves estudiants del Instituto de Cinematografía de la Universidad del Litoral (Argentina), Patricio Coll i Jorge Goldenberg, junt a Hugo Bonomo i Luis Zanger, filmen l'experiència de Fortín Olmos en el documental **Hacheros nomás**, on relaten la situació d'extrema misèria dels llenyataires després de la marxa de La Forestal.

La repressió de l'experiència comunitària

El mateix any que els joves realitzadors rodaven *Hacheros nomás*, es produeix el colp d'Estat del general Onganía, que enceta una llarga sèrie de governs dictatorials. **Els militars intervenen**, tot desfent l'experiència social de Fortín Olmos. Religiosos i cooperants marxen a l'exili. Temps després, un dels membres de la cooperativa, Juan Belaustegui, de 34 anys, enquadrat en l'organització guerrillera *montoneros*, mor en un enfrontament amb l'exèrcit.

El retorn i el rodatge

40 anys després del primer documental, Patricio Coll i Jorge Goldenberg localitzen els personatges de l'experiència comunitària, com Ruben i Ana Maria, que vivien al Canadà (en la foto) i fins i tot acompanyen Ivan Bartolucci en el seu retorn a Fortín Olmos per rodar un **nou documental**.

El muntatge i l'exhibició

Patricio Coll i Jorge Goldenberg (en la foto) presentaren el seu nou documental, **Regreso a Fortín Olmos**, al Festival de Buenos Aires i al Encuentro de Cine Documental organitzat per la mateixa Universitat del Litoral, on havien finalitzat els seus estudis quatre dècades enrere. La pel·lícula es va presentar al Festival Internacional de Mar del Plata (2008), on obtingué una **menció especial** del jurat. Fou estrenada comercialment el 2009.